

آیا حقوق بی شماری که در قبال هم داریم را رعایت می کنیم؟

حق الناس یعنی حق من و تو

زهر اهنربخش
ما انسان ها نسبت به همدیگر حقوقی داریم و ملزم به رعایت این حقوق هستیم. همان طور که توقع داریم مورد احترام بقیه افراد قرار بگیریم و حقوقمان رعایت شود. افراد دیگر نیز انتظار دارند حقوقشان رعایت شود. حال این حقوق چیست؟ بدون شک این حقوق طیفی وسیع را در بر می گیرد، اما در این مطلب به توضیح بخشی از مهم ترین آنها می پردازیم.

■ مصادیق تضییع حقوق دیگران

هر گونه تجاوز، تقلب، غش، معاملات ربوی، رشوه، خرید و فروش اجناسی که فایده منطقی و عقلانی در آنها نباشد، خرید و فروش وسایل فساد و گناه، غیبت کردن، مسخره کردن، شکستن دل، زخم زدن، تحقیر و... باعث تضییع حقوق است. همه باید مواظب گفتار و کردارمان باشیم که در آن جسارت و توهین به دیگران نباشد، کسی را خوار و ذلیل نکنیم، آبرو بریزی نکنیم، شخصیت دیگران را نکوبیم، زخم زبان زنیم، سرزنش نکنیم، از غیبت، تهمت و شایعه خودداری کنیم، که همه این گناهان، مصادیق اهانت و ذلیل کردن مردم بوده و مثل جنگ با خداست.

■ مراقب زبان خود باشیم

بسیاری از گناهان و اهانت ها به واسطه زبان رخ می دهد، از این جهت همه باید مواظب و مراقب زبان خود باشند.

برای نمونه ممکن است فردی در گذشته خطایی انجام داده باشد اما بعد پشیمان شده و دوست ندارد عیب او در میان همه افش شود ولی زمانی که در محفلی غیبت و بد گوئی پشت در غایب صورت گیرد، شخصیت فرد غایب در نظر بقیه خدشه دار شده و البته اعتماد نیز نسبت به او کم می شود.

■ گناه رشوه دهنده و رشوه گیر

دادن و گرفتن رشوه یکی از مصادیق حق الناس است چراکه اگر رشوه پرداخته شود و کار کسی که رشوه داده سریع تر انجام پذیرد، زمانی که فردی محق به اداره ای مراجعه کند و توان پرداخت رشوه نداشته باشد کار او معطل می ماند و در نتیجه رشوه دهنده و گیرنده باعث تضییع حق این فرد

سبک رفتار

رعایت ادب و مـراعات حقوق دیگران از جمله مواردی هستند که به راحتی می توانند قدرت فردی شما را افزایش دهند. همه ما دوست داریم که دیگران ما را صمیمانه دوست بدارند، با ما در دست رفتار کنند و برابیمان ارزش و اهمیت قائل شوند. هر قدر خودمان بیشتر با ملاحظه و متین باشیم دیگران نیز به همان روش با ما رفتار می کنند. محمد صحرایی در وبلاگ سبک زندگی اسلامی در این زمینه به نکاتی اشاره کرده است که مـروری بر آنها خواهیم داشت.

■ ■ ■

بهترین سیاست رفتاری در احترام گذاشتن به دیگران خلاصه می شود، در این زمینه هر چند نمی توان هیچ حساسی روی سلیقه افراد باز کرد اما به هر حال در زندگی شخصی ادب، ملاحظه و احترام همیشه بهترین انتخابها در زمان رفتار کردن با دیگران محسوب می شوند. ادب و مراعات حقوق دیگران سبب می شود شما فرد قدرتمندی جلوه کنید. ما دوست داریم دیگران ما را صمیمانه دوست بدارند، با ما در دست رفتار کنند و برابیمان ارزش و اهمیت قائل شوند، اما در عین حال باید در نظر داشت که همه ما انسان هستیم و هیچ گاه نمی توانیم صدر صد کامل باشیم و این امکان وجود دارد که در برخورد هایمان با دیگران دچار خطا یا اشتباه شویم، اما به هر حال هر قدر به دیگران محبت کرده و با آنها مؤدبانه برخورد کنیم به همان میزان آنها به ما محبت کرده و ما را مورد احترام خود قرار می دهند.

به نظر می رسد قوانین ادب و نزاکت، به دلیل خلق مدنیت ایجاد شده اند و ما به عنوان یک انسان، به شدت نیازمند مرز و محدوده هستیم. قوانینی که درباره رعایت ادب وضع می شوند، ممکن است که برای ما تا حدودی محدودیت ایجاد کنند، اما اگر از آنها استفاده کنید، متوجه خواهید شد که

شده اند، بنابراین باید توجه داشت هر عمل ناپسند آثار سو در جامعه دارد.
■ حرمت شکنی نکنیم
آبروی افراد دارای حرمت بالایی است و از موارد حق الناس به شمار می آید. بنابراین انسان نمی تواند به وسیله غیبت، تهمت، افشاگری و هر گونه رفتار دیگری، به آبرو و حیثیت دیگری آسیبی وارد کند، زیرا در مرتکب ظلم بزرگی در حق او شده که باید به جبران آن بپردازد. چنان که امام صادق (ع) می فرماید: هر کس حیثیت مؤمنی را بشکند بر او واجب است که آن را جبران نماید.

■ وای بر هر عیب جوی مسخره کننده

مسخره کردن گناهی نابخشودنی است که خداوند متعال در قرآن کریم، کلمه «وَلَّی» را در مورد آن به کار برده است. این سوره با تهدیدی کوبنده آغاز می شود «وَلَّی لَکَلِّ هَمْزٌ لَمْزٌ» (وای بر هر عیب جوی مسخره کننده ای!) تعبیر به «وَلَّی» تهدید شدیدی است نسبت به این گروه، آیات قرآن موضع گیری سـختی در برابر این گونه افراد کرده و تعبیراتی دارد که درباره هیچ گناهی مانند آن دیده نمی شود؛ آنها که بانیش زبان و حرکات، دست، چشم و آبرو در پشت سر و پیش رو، دیگران را استهزا کرده یا عیب جویی و غیبت می کنند یا آنها را هدف تیرهای لعنه و تهمت قرار می دهند، گناهی بزرگ

آبروی افراد دارای حرمت بالایی است و از سوار د حق الناس به شمار می آید. بنابراین این انسان نمی تواند به وسیله غیبت، تهمت، افشاگری و هر گونه رفتار دیگری، به آبرو و حیثیت دیگری آسیبی وارد کند، زیرا مـر تکب ظلم بزرگی در حق او شده که باید به جبران آن بپردازد

سبک زندگی

سبک زندگی ۸۸۴۹۸۴۷۱

هر عمل روی جامعه اثر می گذارد. اگر مثبت باشد آثار مثبت در پی دارد و اگر منفی باشد اثرات سوء بر جای می گذارد. به قول معروف زندگی بده بستان است، با هر دستی بدهی با همان دست باز پس می گیری. این گونه نیست که هر اشتباه و تضییع حقی نسبت به دیگران مـر تکب شویم اما خودمان مصون باشیم، از سویی اگر حقوق دیگران را رعایت کنیم آثار مثبت آن را در زندگی خود می بینیم

بوده و فردی که نسبت به تضییع این حقوق اقدام می کند، در پیشگاه خداوند متعال مورد مؤاخذه قرار خواهد گرفت. دل شکستن، رعایت نکردن حقوق اجتماعی، غیبت کردن، رعایت نکردن حجاب اسلامی، نگاه به ناموس دیگران، سوءظن و گمان بد داشتن به مردم و... از جمله مواردی است که در زمره حق الناس می باشد.

رسول اکرم (ص) فرموده است: «مسلمان کسی است که مسلمانان دیگر از زبان و دست او در امان باشند.» بنابراین شناخت حقوق دیگران و رعایت آن بر همگان لازم و ضروری است. برخی به خاطر صمیمیت، خود را موظف به رعایت این حقوق نمی دانند و تر ک وظیفه می کنند. امیرالمؤمنین (ع) می فرماید: حق برادر دینی خود را ضایع مکن به انکاری روایتی که بین تو و اوست، چون کسی که خشن را ضایع کنی برادر تو نیست.

■ با هر دستی بدهی با همان دست پس می گیری
تعدی به حقوق دیگران مهم ترین عامل ایجاد تفرقه است. این نوع از ظلم اگر به هر شکلی صورت گیرد، خواه در سطح وسیع همانند تعدی یک مملکت به همسایه خود یا در حد محدود مانند تعدی همسایه ها نسبت به هم یا فردی نسبت به فرد دیگر همه حاصل اولیه آن اختلاف می باشد. بنابراین بر هر فرد واجب و ضروری است که به حقوق دیگران هر چند که جزئی و پیش پا افتاده باشد، تجاوز نکند و رعایت کردن حقوق دیگران را جزو وظایف دینی و انسانی خود بداند.

اگر ما به نتیجه و پیامد اعمال خود توجه کنیم متوجه می شویم که هر عمل ما آثار متعددی روی جامعه می گذارد، اگر مثبت باشد اثر مثبت در پی دارد و اگر منفی باشد اثرات سوء بر جای می گذارد. به قول معروف زندگی بده بستان است با هر دستی بدهی با همان دست باز پس می گیری. این گونه نیست که هر اشتباه و تضییع حقی نسبت به دیگران مرتکب شویم، اما خودمان مصون باشیم، از سویی اگر حقوق دیگران را رعایت کنیم آثار مثبت آن را در زندگی خود می بینیم. همه باید مواظب باشیم، مخصوصاً زمان حاضر که زمان عجیبی است، زمان شبهه های الوان است و همه در معرض خطر هستیم.

سبک زندگی

صحبت کنید.
۲- به کلماتی که از اهانتان خارج می شود، توجه کنید. اگر احساس کردید که واکنش طرف مقابل چیزی غیر از آن است که انتظار داشتید، می توانید از او بپرسید که به درستی متوجه منظور شما شده یا خیر.
۳- روی خودتان خود در ارتباط با دیگران به اندازه کافی وقت بگذارید و روی آن تمر ک کنید تا موضوع را به خوبی متوجه شوید. سپس تمام توجه خود را به یافتن راهی برای حل آن معطوف کنید و به جای اینکه بخواهید ثابت کنید چه کسی درست است و چه کسی غلط، به رفع مشکل بیندیشید.

۴- میان احساسات و راه حل تمایز قائل شوید. اگر یک یا هر دوی شما ناراحت و بی منطق شده بودید و عکس العمل تند از خود نشان می دادید، در حال گفت و گو نیستید. یک فرصت کوتاه به خودتان بدهید و پس از چند دقیقه که آرام شدید و از نظر روحی وضعیت بهتری پیدا کردید، مجدداً صحبت های خود را از سر بگیرید.

۵- زحمت بیهوده نکشید؛ اگر تا به حال چندین بار بر سر یک موضوع خاص با هم گفت و گو کرده اید و نتیجه ای عایدتان نشده از شخص دیگری کمک بگیرید. وجود یک نفر نسوم بی طرف می تواند در زندگی و روابط شما مجزه ایجاد کند.

۶- مؤدب باشید و با دیگری به خوبی رفتار کنید. سعی کنید جو دو جانبه ای را به وجود آورید و برای احساسات طرف دیگر نیز ارزش قائل شوید.

۷- پیش از اینکه بخواهید در مقابل دیگران عکس العمل نشان دهید به این موضوع توجه داشته باشید که در شرایط مشابه خودتان انتظار چه نوع برخوردی را دارید.

سبک نگرش

تبیین مسئولیت از نگاهی دیگر

من در قبال چه کسی مسئولم خودم یا دیگران؟

■ تلخیص: حسین گل محمدی

ما در برابر چه چیز مسئولیت داریم؟ در برابر خودمان و تصمیم ها و انتخاب هایمان؟ یا در برابر خانواده، محله و کشورمان؟ پاسخی که به این سؤال می دهیم، اثر مهمی در نحوه نگاه ما به مسائل سیاسی دارد. وقتی فرد را مسئول تمام اشتباهاتش بدانیم، هر گونه کمک یا حمایتی به او را نفی می کنیم و وقتی دولت را مسئول مشکلات مردم بدانیم، عاملیت آنها را نادیده گرفته ایم. کتابی از یاشا مونک استاد نظریه های سیاسی با عنوان «عصر مسئولیت: شناسن، انتخاب و دولت راه» به این سؤال دشوار پر داخـته است. آنچه می خوانید پاسخ های مونک در گفت و گو با شان ایلینگ مصاحبه گر و ویراستار ارشد «ووکس» است. وب سایت ترجمان این گفت و گو را با ترجمه علی امیری مرجع به نقل از وب سایت «ووکس» منتشر کرده است و ما خلاصه ای از دیدگاه های مونک را در ادامه در باره مسئولیت و تعامل مردم و دولت راه می آوریم.

برداشتی پیشاسیاسی داریم. این برداشت می گوید «سیار خب، اگر نیاز تو به دلایلی ورای کنترل خودت است - مثلاً به این دلیل است که تصادف کرده ای یا به این خاطر است که نقص مادرزاد داری - آنگاه چیزی به تو بدهکاریم، اما از طرف دیگر، اگر نیاز مندی ات به خاطر انتخاب هایی است که کرده ای، آن وقت ما هیچ دینی به تو نداریم.» در نتیجه، ایده مان این می شود که بنانهان یک دولت رفاه قرار است همان مجموعه ایده های از پیش موجود و پیشاسیاسی درباره کیستی شما، شخصیت شما و انتخاب هایی که کرده اید را دنبال کند.

به نظر من این برعکس آن چیزی است که لازم داریم. فکر می کنم مقاصد سیاسی ای وجود دارند که با هم در مقام یک جامعه، آنها را دنبال می کنیم و باید نپاهای دولت رفاه را به منظور خدمت به این مقاصد بر پا کنیم.

ما دولت رفاهی می خواهیم که به ما اجازه بدهد به جامعه ای از شهروندان آزاد و برابر تبدیل شویم که در آن، همه یک اندازه پول نداریم اما هر کدام از ما می تواند در سپهر عمومی همچون شرکت کننده ای برابر در نظام سیاسی و در دموکراسی مان ظاهر شود. جامعه ای که در آن با احترام به همدیگر فکر کنیم و همدیگر را از لحاظ اجتماعی برابر بدانیم، جایی که هیچ کس آن قدر فقیر نیست که طرز راه رفتن در خیابان ها به او داغ فرو دست بودن بزند. برای شخص من این ارزشی با اهمیت است.

ارزش های دیگری هم وجود دارند که بسیار مهم هستند. ما هم چنین اقتصادی شکوفا می خواهیم، همین طور اقتصادی پویا و دوست داریم رنج کشیدن را، رنج بی فایده را کاهش دهیم. این یکی از اهداف مهم دولت رفاه است. گاهی این چنین با مقاصد متضاد خواهند بود. گاهی ممکن است مجبور شویم اندکی از پویایی اقتصادی را فدای خیر اخلاقی بزرگ تر کنیم. همیشه کوتاه آمدن و ملاحظاتی وجود خواهند داشت.

عقیده من این است که اکثر آدم ها می توانند عاملیت داشته باشند و اکثر مردم می خواهند. مسئولیت زندگی شان را به عهده بگیرند. می خواهند مسئولیت عزیزانشان، جوامع شان و انواع و اقسام چیزها را به عهده بگیرند. بنابراین باید این را بازاندیشی کنیم که چگونه می توانیم در عمل افرادی را توانمند کنیم که از به عهده گرفتن مسئولیت محروم شده اند. این مثال را در نظر بگیریم: رفتار ما با کسی که شغلش را به خاطر قصور خودش از دست داده چگونه باید باشد؟ بارها و بارها دیر سر کار حاضر شده و اکنون در محله ای بسیار فقیر، بسیار دور از فرصت های شغلی گیر کرده است. یک سؤال این است که آیا ما در زمینه حمل و نقل به او کمکی بدهکاریم؟ می توانیم دیدگاه مسئولیت شخصی را اتخاذ کنیم و بگوییم: «نه، ما این را به او بدهکار نیستیم چون او انتخاب های بدی داشته و دلیل از دست دادن شغلش همین است، پس به ما چه ربطی دارد؟» تقریباً همه آدم ها می خواهند زندگی ای داشته باشند که در آن خود را مسئول اعمال خود بدانند. اکثر مردم می خواهند اداره زندگی شان را به دست بگیرند، به دیگران ندانیم، دنیا چه شکلی خواهد داشت؟ ما نیاز داریم در این باره فکر کنیم که چطور می شود به آنها در این راه کمک کرد.

«چیزی که می توانی بگویی، این است که «وقتی تو واقعاً فکر می کنی ما مطلقاً هیچ تعهدی نسبت به دیگران نداریم، دنیا چه شکلی خواهد داشت؟ قرار است وارد چه نوع جهان سیاسی و اخلاقی شوی، و آیا این واقعاً جهانی است که می خواهی در آن زندگی کنی؟»

به نظر من برای اکثر مردم، اگر واقعاً درباره اش فکر کنند، جواب منفی خواهد بود.

اکثر آدم ها می توانند عاملیت داشته باشند و اکثر مردم می خواهند مسئولیت زندگی شان را به عهده بگیرند. می خواهند مسئولیت عزیزانشان، جوامع شان و انواع و اقسام چیزها را به عهده بگیرند.

بنابراین باید این را بازاندیشی کنیم که چگونه می توانیم در عمل افرادی را توانمند کنیم که از به عهده گرفتن مسئولیت محروم شده اند